

Dosarul nr. 2ra-983/22
2-21013678-01-2ra-20072022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Sanduța
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

17 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Mocanu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din data de 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Serghei Mocanu, s-a casat hotărârea din data de 24 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată,

constată:

La 29 ianuarie 2021 Serghei Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și prejudiciului material în mărime de 10 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea cererii de chemare în judecată Serghei Mocanu a indicat că prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 18 ianuarie 2019 a fost pus sub învinuire pe cauza penală nr.2018970597 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.326, alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța din 29 octombrie 2019 în temeiul art.52, art.255, art.284, art. 275, alin.(1), pct.3 din Codul de procedură penală a fost scos de sub urmărire penală pe cauza penală privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.326, alin. (1) din Codul penal.

Reclamantul a relatat că este incontestabil faptul că fără motiv, în lipsa faptei infracțiunii, în scopul de a fi umilit, ilegal a fost tras la răspundere penală de organul de urmărire penală pe cauza penală menționată. În timpul efectuării acțiunilor de

urmărire penală, a fost nevoit să suporte umilință și disconfort enorm, din care motiv a primit traume psihologice sub forma de stare de stres care sunt iremediabile.

Astfel, în opinia lui Serghei Mocanu se consideră îndreptățit de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală.

Prin hotărârea din data de 24 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. (f.d.93, 96-101)

Instanța de fond și-a argumentat soluția, indicând că reclamantul nu a probat prin mijloace admisibile și pertinente prin care anume acțiuni sau inacțiuni ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, ale instanței de judecată, sau fapte ale persoanelor cu funcții de răspundere ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată i-a fost cauzat acestuia un prejudiciu. Punerea sub învinuire și ulterior scoaterea de sub urmărire penală nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite în privința lui Serghei Mocanu, deoarece efectuarea acțiunilor procesuale este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop descoperirea persoanelor care au comis infracțiunea.

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Serghei Mocanu. (f.d.95)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 24 mai 2022 a admis apelul declarat de către Serghei Mocanu, a casat hotărârea din data de 24 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată, a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Serghei Mocanu cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 lei, în rest a respins cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. (f.d.154,155-163)

Instanța de apel în temeiul art. 2, art. 3, alin. (1), lit. a), art. 6, art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în colaborare cu art. 2007, art. 2036, art. 2037, alin. (1) din Codul civil, a concluzionat că cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Mocanu este parțial întemeiată, deoarece punerea acestuia sub învinuire i-a adus atingere principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere. Deci, Serghei Mocanu are dreptul de a fi reabilitat prin recunoașterea acestor erori, inclusiv prin compensarea prejudiciului suportat.

Totodată, instanța de apel a menționat că unul din efectele ordonanței de punere sub învinuire, este faptul că, la momentul punerii sub învinuire a persoanei, reprezentanții statului nu au întreprins toate acțiunile în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei, inclusiv a celor care indicau asupra neîntrunirii în faptele lui Serghei Mocanu a elementelor infracțiunii incriminate. Prin urmare, punerea sub învinuire a constituit o eroare care i-a afectat lui Serghei Mocanu drepturile și libertățile sale.

Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției.

Procuratura Generală și Ministerul Justiției au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond. (f.d. 167-168,184-189)

În motivarea recursurilor Procuratura Generală și Ministerul Justiției au menționat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de

repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ori recunoașterea lui Serghei Mocanu în calitate de învinuit cu ulterioara scoatere de sub urmărire penală nu echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală, acesta nu a avut calitatea de condamnat ci doar de bănuț/învinuit. Mai mult, în privința acestuia nu au fost aplicate careva măsuri preventive sau procesuale de constrângere, nu au fost constatate careva încălcări din partea organului de urmărire penală, iar acțiunile de urmărire penală efectuate nu pot fi considerate ca ilegale numai datorită existenței unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală.

Autoritățile recurente au susținut că atragerea răspunderii Statului are loc numai în cazul în care se constată ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. La caz, însă nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție sau a organului ierarhic superior prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Procuratura Generală și Ministerul Justiției au mai invocat că instanța de apel a apreciat arbitrar cuantumul prejudiciului moral, enumerând în mod formalist criteriile legale în funcție de care acesta a fost stabilit, însă fără a fi raportat la circumstanțele cauzei.

Serghei Mocanu prin recursul depus a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în sensul majorării prejudiciului moral la suma de 2 000 euro. (f.d 175-177)

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat greșit normele de drept material la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, neținându-se cont de practica CEDO în cazuri similare, prin ce i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece scopul de bază a unei justiții îl constituie satisfacția echitabilă a drepturilor omului în cadrul unui proces judiciar. Astfel, repararea unei pagube urmează a fi egală cu cheltuielile suportate pentru remedierea pagubei suportate.

La data de 02 august 2022 Procuratura Generală a depus referință asupra recursului înaintat de către Serghei Mocanu, solicitând declararea acestuia inadmisibil din motiv că argumentele invocate nu se încadrează în prevederile art. 432 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la data de 24 mai 2022.

Copia deciziei a fost expediată de către instanța de apel, la data de 04 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice Procuraturii Generale și Ministerului Justiției și la data de 06 iulie 2022 prin intermediul poștei terestre lui Serghei Mocanu. (f.d. 164-165)

Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției s-au conformat prevederilor legale, depunând în termen, la 11 iulie 2022, la 18 iulie 2022 și respectiv la 03 august 2022 recursuri împotriva deciziei instanței de apel din data de 24 mai 2022.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs formulate de către Procuratura

Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Colegiul reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Procuratura Generală, Serghei Mocanu și

Ministerul Justiției ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Procuratura Generală, Serghei Mocanu și Ministerul Justiției împotriva deciziei din data de 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh